

UNIVERSITETET
I OSLO

Obligasjonsrett vår 2009

Dag 10 (22. januar): Erstatningsutmåling
v/ professor Are Stenvik

Utmåling – utgangspunkter

- Skadeserstatningslovens anvendelse
- Prinsippet om full erstatning, jf. skl. § 4-1, jf. kjl. § 67(1), avhl. § 7-1(1) etc.
- Økonomisk tap (erstatningsmessig tap)
 - grensen mellom økonomisk og ikke-økonomisk tap, jf. Rt. 1992 s. 1469 (leiebil)
 - tapet må være påført skadelidte
- Bevisbyrde, jf. Rt. 1991 s. 395 (Lisemette)
- Skjønnsmessig utmåling, jf. Rt. 2005 s. 257 (EpiLight)

Utmålingsregler (20.4)

- Engangserstatning
- Nåverdi
- Dekningstransaksjon, jf. kjl. § 68
- Markedsverdi, jf. kjl. § 69
- Indirekte tap, kjl. § 67(2) og (3) (sml. avhl. § 7-1; husl. § 2-14)
 - Omfattes tapet av § 67(2)?
 - Hvis nei: direkte tap.
 - Hvis ja: gå til § 67(3)
 - Omfattes tapet av § 67(3)?
 - Hvis ja: direkte tap.
 - Hvis nei: indirekte tap.

Grensen mellom direkte og indirekte tap

- Driftsavbrudd, jf. Rt. 2005 s. 257 (EpiLight); Rt. 2004 s. 675 (agurkpinne)
- Avsavn
- Tapt fortjeneste
- Misligholdskrav fra tredjemann
- Produktskader, jf. Rt. 2004 s. 675 (agurkpinne)
 - skade på tingen selv
 - skade på andre gjenstander som tingen brukes til fremstilling av eller som har nær og direkte sammenheng med den forutsatte bruk
 - skade på andre gjenstander som ikke har nær og direkte sammenheng med den forutsatte bruk
 - personskade

Frdrag for fordeler (20.5)

- Nettotapsprinsippet – skadelidte skal ikke tjene på misligholdet, jf. Rt. 1998 s. 1510 (hussopp)
- Hovedregel?
- ”Normale” og ”unormale” fordeler
- Vilkår for frdrag:
 - årsakssammenheng
 - adekvans/komputabilitet/nærhet
 - samvirkende årsaker
 - kostnader og fordeler knytter seg til forskjellige sider av misligholdet

Fradrag for fordeler (forts.)

- Skjønnsmessig helhetsvurdering, momenter:
 - hvem er nærmest til å nyte godt av fordelene? (særlig om fordelene ved å komme fri en tapsbringende kontrakt)
 - graden av skyld
 - tidspunktet da misligholdet inntraff
 - fordelene skyldes kreditors eller tredjemanns innsats
 - preventive hensyn
- Beregningen av fordelens verdi
 - økonomisk verdi
 - differanseprinsippet

Kreditors medvirkning (20.6.3)

- Skl. § 5-1: en særregel om samvirkende årsaker
 - egenskyld – skyld hos den ”direkte skadelidte”, dvs. kreditor
 - ”medvirket til” – kreditors forhold må ha vært en nødvendig betingelse for hele eller deler av tapet
- Vurderingen av om nedsettelse skal skje
 - kreditors forhold, Rt. 2000 s. 211 (DnB)
 - debtors forhold, Rt. 2008 s. 755 (hjemmehjelp)
- Utmålingen
- Passiv identifikasjon: nedsettelse av erstatning på grunn av skyld utvist av andre
 - dekkes ikke av skl. § 5-1(1) og (2)
 - passiv identifikasjon etter skl. § 5-1(3): skyld utvist av noen som skadelidte ”hefter for”, f.eks. en arbeidstaker eller kontraktshjelper, Rt. 2000 s. 211 (DnB)

Skadelidtes tapsbegrensningsplikt (20.6.2)

- En generell plikt til å begrense tapet, jf. skl. § 5-1 nr. 2, kjl. § 70(1), avhl. § 7-2(1) mv.
- Aktivitetsplikt og aktsomhetsplikt
 - skl. § 5-1 nr. 2: ”etter evne”
 - kjl. § 70(1): ”rimelige tiltak”, ”forsømmer”
 - Rt. 1992 s. 1469 (leiebil): ”i rimelig utstrekning og etter evne”
- Årsakssammenheng
- Utmålingen
- Forholdet til utbedringsplikten/-retten (kjl. § 36)
- Forholdet til retten til å fastholde kontrakten (kjl. § 23)

Lempning (20.6.6)

- Hjemmel for lempning: skl. § 5-2, kjl. § 70(2), avhl. § 7-2(2) mv., jf. Rt. 2004 s. 1887 (Multiconsult)
- Regelens karakter: Skjønnsmessig nedsettelse av utmålt erstatning, jf. Rt. 2004 s. 1887 (Multiconsult)
- Snever unntaksregel
- Vurderingstemaet:
 - ”urimelig tyngende for den ansvarlige” (skl. § 5-2); ”urimelig for den ansvarlige part” (kjl. § 70(2))
 - ”forholdene ellers”; ”rimelig at den skadelidte helt eller delvis bærer skaden” (skl. § 5-2); ”tilhøva ellers” (kjl. § 70(2))
- Forholdet til adekvanskravet, Rt. 2004 s. 675 (agurkpinne)

Lempning – relevante momenter

- Kontraktsbruddets karakter
 - brudd på resultatforpliktelser
 - brudd på omsorgsforpliktelser, biforpliktelser, sikkerhetsmangler etc.
- Kontraktsforholdets karakter
- Ansvarets omfang sammenlignet med ”normalsituasjonen”, jf. kjl. § 70(2); Rt. 2004 s. 1887 (Multiconsult); Rt. 2005 s. 675 (agurkpinne)
- Graden av upåregnelighet
- Den ansvarliges økonomiske evne (”urimelig tyngende”)
- Partenes stilling
- Utvist skyld
- Forsikringsdekning, jf. Rt. 2005 s. 675 (agurkpinne)